

De kulturhistoriske museers årsskrifter 1984.

En oversigt

Af Margit Mogensen

Oversigten omfatter de museumsårsskrifter, som var redaktionen i hænde inden ca. 1. august 1985. Skrifternes rækkefølge er: København, Sjælland, Lolland-Falster, Fyn og Jylland.

Nationalmuseets Arbejdsmark 1984. Udgivet af Nationalmuseet. 180 s. ill.

Andersen, Birgit, m.fl. Ikke bare gas. En kalejdoskopisk oversigt over foreløbige arkæologiske resultater af naturgasprojektet. (S. 128–137).

Bengtsson, Barna og *Anna-Grethe Rischel*. Sejlskibe og sølvflasker i glas og ramme. (s. 89–100) (Konserveringsproblemer vedr. akvareller).

Bjerrgård, Lene. Hawai tapa. (S. 42–50) (Om »barkklæde«, udbredelse og dekoration).

Ejlertsen, Torben. Møller og møllebevaring. (S. 114–127).

Gottlieb, Claus. Restaurering og konservering af Skallerupvognen. (S. 147–152).

Højrup, Ole, se Edith Marie Rosenmeier.

Jensen, Jørgen. Kedelovnen fra Skallerup. (S. 138–146) (Bronzealderkultur).

Kjeldbæk, Esben. Små sedler fra Theresienstadt – den uvirkelige ghetto. (S. 68–79).

Kromann, Anne og *Margrethe Watt*. Skattefundet fra Smøringe. En nedgravet skat fra folkevandringstiden på Bornholm. (S. 29–41) (Litteraturhenv.).

Michelsen, Peter. Herregården på Frilandsmuseet (S. 21–28). (Fjellerup Østergård, Djursland. Genopførelse og genskabelse af herregårdsmiljø).

Olsen, Olaf. Danefæ i dag. (S. 5–20). (Store fund efter 1980. Museumsloven om danefæ).

Petersen, Erik Brinch, se Peter Vang Petersen.

Petersen, Peter Vang og *Erik Brinch Petersen*. Prejleruptyrens skæbne – 15 små flintspidser (S. 174–179).

Posselt, Gert. Martin Luther i medaillekunsten (S. 153–164).

Rasmussen, Holger. Fra Dansk Folkemuseum. (S. 51–67) (Om udviklingen gennem ca. 100 år. Litteraturhenv.).

Rischel, Anna-Grethe, se Barna Bengtsson.

Rosenmeier, Edith Marie og *Ole Højrup*. Fra barnepige til husjomfru. (S. 80–88) (Med citater fra NEUs indsamling af tjenestepigeberetninger, 20. årh.).

Stoklund, Marie. Nordbokorsene fra Grønland. (S. 101–113) (Middelalder. Funktion og tværnordiske sammenligninger. Litteraturhenv.).

Watt, Margrethe, se Anne Kromann.

Aaris-Sørensen, Kim. Om en uroksetyr fra Prejlerup – og dens sammenstød med Maglemosekulturen. (S. 165–173).

Handels- og Søfartsmuseet på Kronborg. Årbog 1984. Udgivet af Selskabet Handels- og Søfartsmuseets Venner. Redigeret af Hans Jeppesen, Hanne Paulsen og Johanna Hendriksen. 202 s. ill. (Alle artikler med litteraturhenv., engelsk eller tysk resumé).

Beretninger m.v. (S. 171–202)

Blom, Bert. Status over Handels- og Søfartsmuseets bibliotek. (S. 162–167).

Falk, Fritz Joachim. Rømekaptajner i Altona omkring år 1800. (S. 3–23).

Follett, Karen Elisabeth. Den danske besejling af Sydamerika i det 19. århundrede. (S. 24–55).

Henningsen, Henning. Vogt Jer for Lappesand: Om læsekort og deres beskrivelser af danske farvande. (S. 56–99).

Lauring, Kåre. Kapstaden – som de kendte den. (S. 101–132) (1600–1700-årene).

Thierslund, Søren. Samlingen af nautiske instrumenter på Handels- og Søfartsmuseet. (S. 133–161).

Hørsholm Egns Museum 1944–1984. Jubilæumsskrift og årsskrift 1984. Udgivet af Museumsforeningen for Hørsholm og Omegns Museum 1984. Ved af Ellen B. Danstrup, Inger Nielsen, P. Chr. Nielsen og T. Topsøe-Jensen. 56 s. ill. (Er en samlet fremstilling).

Romu. Årsskrift for Roskilde Museum 1983. Redigeret af Flemming Rasmussen og Frank Birkebæk. 125 s. ill. (Indkommet til redaktionen i 1985).

Andersen, Michael og *Anette Kruse*. Arkæologiske undersøgelser på Domkirkepladsen i Roskilde 1983. (S. 27–46). (Noter).

Bjerrum, Laura. »Døden og den unge Pige«. En skulptur af billedhuggerinden Elna Borch (1869–1950). (S. 61–66) (Noter).

Christensen, Tom og *Mette Høj.* Danefæ – fra Roskilde Museums arbejdsmark 1981–84. (S. 13–26) (Litteraturhenv.).

Høj, Mette, se Tom Christensen.

Jørgensen, Ole m.fl. Sadelmagerværkstedet på Roskilde Museum. (S. 95–100). (Litteraturhenv.).

Kruse, Anette, se Michael Andersen.

Larsen, Mona. »...skudt i Himmelev by 24. februar 1945 fordi de var danske«. (S. 101–106). (Beretning om mindeplade).

Rung, Grete. Tante Et og Tante To. Fra Gustav Wieds Roskilde. (S. 67–76) (GWs modeller, personalthistorie. Noter).

– Laurits K. Ferdinandsens beretning om sit omskiftelige liv. (S. 77–94) (Perioden ca. 1950–80).

– Børnesider. I agent O.H. Schmeltz' fodspor – en byvandring. (S. 101–122).

Sørensen, Søren A. »Uden ondskabsfuldhed undtagen over for sine kolleger« (S. 7–12). (Bl.a. om Lejre-kommissionen 1850).

Wiberg, Lilly. Matrikel nr. 2 a af Darup by – et hus med en omskiftelig historie. (S. 47–60) (Bindingsværks-længdebygning, nedrevet i 1983. Noter).

– Registrering af tekstiler på Roskilde Museum – en tidsmåling. (S. 107–116) (Også principielle betragtninger over museumsarbejde. Noter).

Museet for Holbæk og Omegn. Årsberetning 1984. Udgivet af Museumsforeningen for Holbæk og Omegn 1985. Redigeret af J. L. Østergaard Christensen. 76 s. ill.

Asmussen, Else. Arkæologisk virksomhed 1984. (S. 35–51).

Christensen, J.L. Østergaard. Museets drift, udstillinger, nyrehvervelser, møder og kurser (S. 9–34).

Christiansen, Niels A. Nogle motiver fra Holbæk og omegn (S. 53–65) (Algade i Holbæk, Hagedsted Kirke, Hørbygård og Sdr. Asmindrup Kirke. Tegninger fra 19. årh. Noter).

Alle tiders Odsherred 1985. Udgivet af Odsherreds Museum 1984. Redigeret af Ole Strandgaard. 36 s. ill.

Strandgaard, Kirsten. Jarlen af Bothwell. En 1500-tals fyrste (S. 3–29).

Østergård, Else. Tekstilfragmenter fra Jarlen af Bothwells kiste i Faarevejle kirke. (S. 30–36).

Lolland-Falsters Stiftsmuseum. Lolland-Falsters Kunstmuseum. Årsskrift 1984. 47 s. ill.

Boyhus, Else-Marie. Anker Jørgensen 1916–1984 (S. 28–29) (Borgmester og fmd. for museumsforeningen).

Beretning for året 1983 (Kunstmuseet) (S. 21–26). *Lolland-Falsters Kunstmuseum.* 10 års erhvervelser 1975–84. Ved Claus Olsen. (S. 7–20). (Fortsættelse af Katalog 1975, malerier og skulptur).

Årsberetning 1983, Lolland-Falsters Stiftsmuseum (S. 30–47).

Fynske Minder 1984. Udgivet af Odense Bys Museer 1985. Redigeret af Niels Oxenvad. 142 s. ill.

Jacobsen, Jørgen S., Claus Madsen og *Henrik Thrane.* Nye fynske husfund fra yngre jernalder. (S. 7–18).

Lønborg, Bjarne. Støbning af malmgryder – et rekonstruktionsforsøg. (S. 95–104) (Noter, engelsk resumé).

Madsen, Claus, se Jørgen A. Jacobsen.

Madsen H. J. Høje Stene ved Avernakø. (S. 19–40). (Udgravning 1981. Noter, tysk resumé).

Mortensen, Ole. En langlandsk landsbymaler. (S. 115–142). (Daniel Wusch, håndværker og kunstmaler, 20. årh. Noter, tyske resumé).

Plum, Peter Munch. Mindesten på Hofmangsgave. (S. 105–114). (I tilknytning til romantisk haveanlæg. Noter, engelsk resumé).

Thrane, Henrik, se Jørgen A. Jacobsen.

Vellev, Jens. Et middelalderligt bronzestøberi i Odense – og noget om middelalderens kloakker og gryder. S. 41–94 (Noter og litteraturhenv. Tysk resumé).

Årbog 1984 for Svendborg og Omegns Museum. Udgivet af Museumsforeningen 1985. Redigeret af Henrik M. Jansen. 148 s. ill

Bang, Ole. En – næsten – sandfærdig beretning om en afbrudt odysse fra Deres udsatte korrespondent. (S. 100–103).

Hahn-Pedersen, Morten. »Jacobsens Plads« Træk af et Troense-værfts historie (S. 52–69). (Noter. Engelsk resumé).

Jansen, Henrik M. Svendborg Franciskanerkloster – set i lyset af de arkæologiske undersøgelser 1975–80. En foreløbig oversigt. (S. 24–43). (Noter, engelsk resumé).

Jensen, Valdemar. Cirkus Lange – en lærling på et Svendborg-støberi. (S. 70–94). (Erindringer fra L. Lange & Co.s Jernstøberi. Især fra 1920'erne. Engelsk resumé).

Jonasen, Otto. Egebjerg Mølle. (S. 44–51). (Noter, litteraturhenv. Engelsk. resumé).

- Lund, Thora, se Henning Thaulund.
- Thaulund, Henning, med tegninger af Thora Lund. Er et søkort at forstå? (s. 95–99) (Humoristiske historier om brug af søkort).
- Thomsen, Per O. En 5.000 år gammel dobbeltgrav fra Øster Skerninge. (S. 10–23). (Noter. Engelsk resumé).
- Årsberetning 1984 m.m. (S. 104–148).
- Charta. Årsskrift for Kertemind Museum 1984. Udgivet af Kertemind Museum 1985. Redigeret af Erland Porsmose. 94 s. ill.
- Eilstrup, Anne-Lise og Rita H. Matzon. Møllerne på »Kværnbjerget« (S. 22–50). (Tre Kertemindmøllers ejendoms historie fra 1600-tallet til nyere tid).
- Kjærboe, Tove. Min barndom i Kertemind (S. 58–73). (Forfatteren datter af kunstmaleren Jacob Jørgensen, der havde tilknytning til Fynboerne. Ca. 1910–1915).
- Krog, Hans. Kunstmaleren Lars Rastrup, Munkebo 1862–1949. (S. 51–57) (Husmandssøn, skildrede bl.a. livet på landet. Arbejder i Kertemind Museum).
- Matzon, Rita H., se Anne-Lise Eilstrup.
- Madsen, Hugo. Året 1984. (S. 9–10).
- Porsmose, Erland. Sellebjerg – en boplads fra germansk jernalder. (S. 11–21).
- Årsberetning 1984. (S. 75–94).
- Købstadsmuseet »Den Gamle By«. Årbog 1984. Redigeret af Erik Kjersgaard og Henrik Nyrop-Christensen. 230 s. ill.
- Carl Christensen 1899–1984. (S. 5–8).
- Engquist, Hens Henrik. »Den gamle By« og dens arkitekter. (S. 85–104). (S. B. Fritz, Kühnel, Mogens Clemmensen, Aksel Skov – og artiklens forfatter).
- Hansen, Ole Warthoe. Snedkernes behøvling. (S. 175–210) (Noter).
- Johannsen, Ebbe og Anna Charlotte Olsen. Et ferniskogeri. (S. 211–218).
- Josephsen, Niels Brøndum. Med ler og tegl. (S. 117–173). (Over middelalder til industrialisering af teglstensfremstilling. Navnlig produktionsforhold og levevilkår for arbejderne. Omfattende noteapparat, engelsk og tysk resumé).
- Kjersgaard, Erik. Vi samler stadig! (S. 69–84) (Forstående udvidelser, visioner i tekst og streg).
- Kjær, Birgitte. Et museum bliver til. (S. 9–32). (Om provinsmuseer, især Århus. Mænd og ideer i museumsverdenen til beg. af 20. årh. Litteraturhenv.).
- Lorenzen, Erna. Tid, ting og tøj. (S. 105–116). (Forandringer i moden over tid. 1700-tallet til vore dage).
- Nyrop-Christensen, Henrik. Peter Holm og hans museum. De første kampår belyst gennem breve. (S. 33–68).
- Olsen, Anne Charlotte, se Ebbe Johannsen.
- Årsberetning 1984 (S. 219–230).
- Vendsyssel nu og da 1984, nr. 8. Tidsskrift om Vendsyssels natur, kunst og kulturhistorie. Udgivet af Vendsyssel Historiske Museum. Redigeret af Niels Bendsen, Palle Friis, Per Lysdahl og Mogens Thøgersen. 123 s. ill.
- Andersen, Magne. Malmgrøde med indhold. Et krigsdepotfund fra Ejås i Bindslev sogn. (S. 84–91). (1600-tallet, noter).
- Friis, Aase og Ellen Nielsen. Noget om fødsel og dåb. (S. 48–83) (Skikke og dåbskjoler i ældre tid. Litteraturhenv.).
- Hansen, Karl Herman. Replikker fra en gårdsangers liv. (S. 112–117) (Erindringer, nedskrevet fra bånd).
- Jensen, H. P. Maleren i møllen. (S. 118–122). (Om kunstneren Johs. Hofmeister, tekst og – især – fotografier.).
- Martinussen, Chr. Besætningen på »Prøven« af Hjørring. (S. 92–111) (Slægts- og socialhistorie 18.–19. årh.).
- Nielsen, Ellen, se Aase Friis.
- Nørrelykke, Christian. Slangen i kvindens billede. (S. 24–47). (Voer kirkes døbefont og andre danske og udenlandske fremstillinger fortolkes).
- Trolle-Larsen, Tine. Sociale forskelle i jernaldersamfundet Vogn. (S. 10–23). (Litteraturhenv.).
- Aaris-Sørensen, Kim. En isbjørn i Vendsyssel. (S. 5–9). (Senglacial bjørnekæbe i Vendsyssel Historiske Museum. Litteraturhenv.).
- Holstebro Museums Årsskrift 1984. Udgivet af Museumsforeningen for Holstebro og Omegn. 1985. Redigeret af Torben Skov. 117 s. ill.
- Graugaard, Esben. Hostebro Jernstøberi – grundlagt 4.11. 1862. (S. 20–34). (Noter).
- Hansen, Henning. Skandinavisk Tobakskompagni A/S – stadig virksom i Holstebro. (S. 51–55).
- Holm, Bent. Lokalhistorisk arkiv for Holstebro kommune. (S. 101–106).
- Krog, Egon. »Opel Blitz M 1« – byens brandsprøjte fra 1934. (S. 82–84).
- Lillelund, Rigmor. Da der var løbesnak i Gørding. (S. 13–19). (På grundlag af retsager om overtro 1693 og 1786. Henv.).
- Løn, Ingerid. Nye gamle dukker på museet. (S. 85–100) (Fra perioden ca. 1880–1950). – Gaver indkommet til Holstebro Museum 1984. (S. 114–117).
- Madsen, Leif. Forslag til en bygningsregistrant i Holstebro. (S. 68–77).

- Nautrup, Orla.* Årsberetning. (107–112). – Mindeord over Henry Bailum (S. 113).
- Nielsen, Hanna.* Holstebro-maleren Karl Jensen – fund og registrering 1984. (S. 35–50). (KJ 1851–1933, skildrer af arkitektur, landskaber og interiører. *Noter*).
- Nielsen, Lis.* Mejeribevægelsen på Holstebroegnen. (S. 78–81).
- Schmidt, Palle.* Engelske flyveblade nedkastet over Vestjylland under II Verdenskrig. (S. 56–67). (Noter).
- Skov, Torben.* Nye fund af stendyngegrave i NV-Jylland. (S. 7–12) (Artiklen en hilsen til professor C. J. Becker på 70 årsdagen 3. 9. 1985. *Noter*).
- FRAM.** *Fra Ringkøbing Amts Museer 1984.* Udgivet af Museumsrådet i Ringkøbing amt som fælles årbog for de museer, som er knyttet til museumsrådet. Redigeret af Benny Boysen, Struer (red.), Ellen Damgaard, Lemvig, Jens Aarup Jensen, Ringkøbing og Jesper Knudsen, Holstebro. 143 s. ill.
- Boysen, Benny.* Diger uden beskyttelse – et truet historisk og biologisk landskabsselement. (S. 25–28).
- Clausen, Kim.* Museerne og kulturarven. Den nye museumslov set vestfra. (S. 7–19). (Noter).
- Glimt fra museernes arbejdsmark* (S. 130–143).
- Hansen, Torben Egeberg.* Museet for Tarm og Omegn – oprettet, nedlagt og genopstået. (S. 45–50). (Noter).
- Hjerl-Hansen, Finn.* Hjerl Hedes Frilandsmuseum. (S. 121–129) (Oversigt i anledning af 75-års jubilæum i 1985. *Noter*).
- Jensen, Jens Aarup.* Boplads under højen. En bronzealderhøj og en ny hustomt med klokkebægerkeramik. (S. 51–68). (Noter).
- Lauridsen, Henning R.* Kalk- og teglværker. Indledende undersøgelser på Struer- og Thyholmegnen. (S. 88–120). (Oversigt fra middelalder og fremefter. Hovedvægt på 19. årh. Litteraturhenv. og omfattende noteapparat).
- Lillelund, Rigmor og Torben Skov.* Guldsmede i Ringkøbing i 1800-årene. (S. 69–87). (Om guldsmedene før 1800 har forf. skrevet i FRAM 1982. Artiklen afslutter guldsmederegistreringen).
- Poulsen, Søren Toftegaard.* Præstegårdsladen fra Virring (S. 35–44). (Hjerl Hedes Frilandsmuseum).
- Skov, Torben,* se Rigmor Lillelund.
- Thyrring, Ulla.* I »Nasaret« i trange kår. (S. 20–24) (Om det nu nedlagte Ørre Missionshus og missionens forhold til grundtvigianerne. *Noter*).
- I forhallen er fortiden til salg. Et oplæg om forretning og formidling. (S. 29–34) (Fremlagt ved DKMs formidlingsmøde marts 1984).
- Mark og Montre.* *Fra Sydvestjyske museer 1984.* Udgivet af kulturhistoriske museer i Ribe amt. Redigeret af Per Kristian Madsen, Ribe, Søren Manøe, Ølgod, og Ingrid Stoumann, Esbjerg. 128 s. ill. (Alle artikler med noter).
- Dehn, Torben.* Karensdal. En gravplads fra ældre jernalder ved Hodde. (S. 30–37).
- Dragsbo, Peter.* Værd at bevare – eksempler fra det kulturhistoriske oversigtsarbejde i Ribe amt. (S. 95–103).
- Tre dørstykker fra Rousthøje. (S. 92–94). (19. årh., i Esbjerg museum).
- Glimt fra museerne.* (S. 119–128).
- Jensen, Knud.* Lerkar og hestekranier under gulve i ældre bygninger. (S. 75–91).
- Jensen, Stig.* Ribeeegnen gennem 10.000 år – et bebyggelsehistorisk projekt.. (S. 5–29).
- Jørgensen, J. Balslev,* se Per Kristian Madsen.
- Lauenborg, Michael.* Vadehavets kulturhistorie – et eksempel på et tværramtsligt museumsarbejde. (S. 104–110)
- Madsen, Per Kristian, J. Balslev Jørgensen og Søren Gottfres Petersen.* Udgravninger på Sct. Cathrinæ kloster i Ribe. (S. 59–69).
- Nielsen, Leif Chr.* Nogle grave fra yngre germansk jernalder og vikingetid i Sydvestjylland. (S. 38–48).
- Petersen, Søren Gottfred,* se Per Kristian Madsen.
- Selmer, Jørgen,* se Anette Tonn-Petersen.
- Tonn-Petersen, Anette og Jørgen Selmer.* »Jæger og bonde« – en ny udstilling på Grindsted Museum. (S. 111–118).
- Vejbæk, Ole.* Hus og ager. Højryggede agre under en bebyggelse fra 1100-årene syd for Filsø i Ål sogn. (S. 49–58).
- Wold, Sara.* Danmarks ældste forklæde? (S. 70–74). (Fra 1698, muligvis Fanø).
- Nordslesvigske Museer.** Årbog for museerne i Sønderjyllands amt. 11. Udgivet af Museumsrådet for Sønderjyllands amt 1984. Redigeret af Sigurd Schoubye. 104 s. ill.
- Andersen, Steen Wulf.* Udelukket. (S. 30). (Om stempel i Haderslev Museum, vidner om tvangsaflevering af metal under 1. verdenskrig).
- Andersen, Steen Wulf og Flemming R. Rieck.* Jernalderbebyggelsen mellem Ho Bugt og den dansk/tyske grænse. (S. 95–104). (Noter).
- Henningens, Lars N.* Østergade 15 i Tønder og dets beboere gennem 200 år – sygehus, arbejdsanstalt og borgmestergård. (S. 37–52) (Noter).
- Hægstad, Arne.* Tønders gamle rådhus-alen. Et bidrag til den slesvig-holstenske metrologihistorie i 1500- og 1600-tallet. (S. 25–29).
- Jensen, H. P.* To bindebrev fra Gauderup i Fole sogn. (S. 31–36). (Versificerede invitationer fra 19. årh.).

Mogensen, Ove. Gaver til Kunstmuseet – udvidet lånevirkksomhed og styrkelse af museets indkøbsmuligheder. (S. 53–56). ⟨Noter⟩. – Kunstnere fra Sønderjylland efter genforeningen. (S. 77–94). ⟨Noter⟩.

Rieck, Flemming, R., se Steen Wulff Andersen.

Schoubye, Sigurd. Årsberetning for de nordslesvigske amtsmuseer 1983 (s. 5–23).

– Johan og Geske Steinbech. Myten om grundlæggeren af den tønderiske knipleindustri. (S. 57–76). ⟨Noter og litteraturhenv.⟩.

Slettebo, J. En ny museumslov (S. 24).